

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Račun pri poštn. čekov.
zavodu štav. 11.842

Morda bo deklaracijska debata pri-
pomogla k iztreženju javnega mne-
nja. Zaman skuša vlada odvrniti po-
stornost javnosti od zgoraj označenega
edra celokupnega našega današnjega
položaja ter prevarati naivne ljudi z
ustavevanjem par tucatov deloma zelo
malih in zelo potrebnih zakonov. ki b

Beograd, 6. juna. d. V finansičnom ministarstvu je zaključeno delo za predlog o finansičnom zakonu ter o proračunu pro 1923/24. Projekt pride v eni bodočih sej ministrskega sveta v razpravo ter bo predložen narodni skupščini najbrž že sredi tega meseca. Kakor je izvedel Vaš dopisnik, predvideva projekt v pokritje rednih izdatkov povišanje neposrednih davkov za okroglo 500 milijonov Din. Formalno se bo povišanje izvršilo v obliki posebnih "izrednih" doklad na vse direktne davke zlasti na zemljinaro, na dohodne davke, pridobivno in dohodninski davke. Ni še odločeno, ali naj zvišanje velja tudi za nazaj, to je še za celo tekoče leto.

Beograd, 6. juna. d. V finansičnom ministarstvu je zaključeno delo za predlog o finansičnom zakonu ter o proračunu pro 1923/24. Projekt pride v eni bodočih sej ministrskega sveta v razpravo ter bo predložen narodni skupščini najbrž že sredi tega meseca. Kakor je izvedel Vaš dopisnik, predvideva projekt v pokritje rednih izdatkov povišanje neposrednih davkov za okroglo 500 milijonov Din. Formalno se bo povišanje izvršilo v obliki posebnih "izrednih" doklad na vse direktne davke zlasti na zemljinaro, na dohodne davke, pridobivno in dohodninski davke. Ni še odločeno, ali naj zvišanje velja tudi za nazaj, to je še za celo tekoče leto.

Beograd, 6. junija. r. Danes je glavna kontrola predložila narodni skupščini zadnje poročilo o izdanih kreditih, katere je ministrski svet odobril, a glavna kontrola ni dala svojega vizuma (po čl. 68 zakona o državnem računovodstvu). Teh pregledov je glavna kontrola poslala dosedaj narodni skupščini 110. Oni obsegajo izdatke v znesku 1.500.000.000 dinarjev, ki jih je vlada porabila preko proračuna.

Prometni minister Velizar Janković je svalil deklaracijo vlade, češ da je lepa in elegantna, kar je izzvalo smeh pri poziciji. Ko je Janković izjavil, da je radikalna stranka vodila vojno za osvobodjenje, je nastal velik hrup in so padali neprestano klici: «Vojno je vodil narod!» Janković se je skušal popravljati, toda v silnem hrušču ga ni bilo mogoče slišati nič. Podpredsednik Bajkić je bil rimonarjasev proklinati. Po odmoru je Janković svojo izjavo korigiral v tem smislu, da se je narod bojeval, vojno pa je vodila radikalna stranka. Opozicija je novič protestirala hrupno. Klici demokratov in zemljoradnikov: «Vojno sta vodila kralj in vojvoda Mišić, narod pa se je

aj bi se rešili v parlamentu. Ogromna večina teh predlogov sploh ne ekstitira, kar je pripravljenega, to je delo nekunskega koalicijskega kabineta, radikalni režim jih je, kakor je pokazalo današnje prvo glasovanje pri uradiskem zakonu le poslabšal v reakcijarnem duhu. Pri zakonodajnem poslu parlamentu se bo pokazalo, da je radikalna vlada tudi pri delu nesposobna razumeti zahteve današnje dobe, kakor je nesposobna reševati probleme naše notranje krize.

Konferenca se je končala ob sedmih zvečer. Kakor izgleda, se konferenca jutri ne bo nadaljevala in bo Poincare jutri zjutraj odpotoval v Pariz. Po belgijskih poročilih pa bo ostal v Bruslju, ako nemška nota pravočasno despe v Bruselj.

Berlin, 6. junija, s. «B. Z. am Mittag»

o-belgijski v Bruslju

BELGIJSKE ZAHTEVE

VOJAŠKA ZASEDBA: ŽELEZNIC V PORUHRJU.

Pariz, 6. junija. s. Včeraj zjutraj so Francozi zasedli vse kolodvore proge Bergeborbeck-Alten-Essen-Dortmund. Na kolodvorih so postavljeni tanki in strojnice.

Beograd, 6. juna. p. Ker zavezniki niso pristali na zahtevo naše vlade, da si pridrži rezervacijo glede točke, ki govori o turških finančnih zahteval napram Jugoslaviji, je vlada naročila naši delegaciji v Lausanni, naj mirovne pogodbe s Turčijo ne podpiše.

Čičerin pride sam v London.
Pariz, 6. junija. s. Kakor javlja «Li-
berte» iz Varšave, se v tamošnjih diplo-
matskih krogih zatrjuje, da odide Čiče-
rin prihodnji teden v London, ako se
Krasinu dočas ne posreči doseči z Angli-
jo zadovoljivega sporazuma. Čičerina bo-
dijo na njegovem potovanju spremljali stro-
kovnjaki in visoki funkcionarji komisa-
riata za zunanje zadeve.

London, 6. junija. »Manchester Guardian« objavlja danes tekst spomenice lorda Curzona sovjetski vladi, ki je povzroča sil in v Moskvi i v Londonu toliko polemik. Besedilo je uljudno, vendar pa vztraja zunanji minister na zahtevi po ustavitvi boljševiške propagande v inozemstvu. Končno predlaga nota, naj se preneha z vsako medsebojno sovražnostjo. Sovjetska vlada naj niti posredno niti neposredno ne sega v naprave Angleške in ne agitira proti nim.

Ni dvoma, da bo Rusija pristala na te pogoje in odpoklicala oba polnomočna zastopnika, ki sta povzročila sovražnosti

Beograd, 6. junija. r. Naš kralj in kraljica sta danes ob 5. popoldne dospela v Turn Severin, kjer so ju pričakovali rumunska kraljica ter vojni minister in minister za zunanje stvari. Nato sta nadaljevala pot in zvečer dospela v Sinajo.

Praga, 6. junija. J. Kakor poročajo »Narodni Listy«, je bil aretiran madžarski poročnik Sdsados, ki je hotel prebleben prekoračiti češkoslovaško mejo. Pri njem so našli mnogo obtežilnega materiala. Na podlagi teh dokumentov je šlo v Češkoslovaški aretiranih nad 200 oseb.

Beograd, 6. junija. r. Ministarstvo vojne in mornarice je izdalo poveljnikom vojnih okrožij naredbu, da se v sezoni žetve in mlavce odpustijo na dvomesečni dopust oni volaki, ki so lastniki parnih mlatilnih strojev. Ker se žetev in mlavce ne vrši v vseh krajih naše države istočasno, bodo poveljniki divizijskih oblasti odločali v svojih področjih, kdaj naj se začne ti dopust.

Moskva, 6. junija. j. Sovjetska vlada je odredila, da se bodo vse valutne spekulacije kaznovala s smrtjo. Vsled tega je ustavljen ves borzni promet.

Praga, 5. junija. s. Predsednik dr. Masaryk je po nasvetu zdravnikov odpotoval v Mautreux (Švica).

Curli: Berlin 0.0076, Newyork 554.75, London 25.66, Pariz 36, Milan 26.05, Praga 16.6050, Budimpešta 0.10, Bukarešta 2.95, Beograd 6.65, Sofija 6, Varšava 0.0098, Dunaj 0.0078, avstr. krona 0.007825.

Praga: Dunaj 4.58, Berlin 4.30, Rim 158.75, Budimpešta 60.25, Pariz 221.25, London 154.25, Newyork 33.80, Curli 505.75, Beograd 39.25, avstr. krone 4.595, lire 160.25.

Berlin: Duna| 102.74, Budimpešta 1246, Milan 3491, Praga 2234, Pariz 1837.50, London 3551.10, Newyork 76.807, Curih 13.416, Beograd 852.50.

London: Beograd 370 — 385, Berlin 340.000 — 355.000, Newyork 462.75 — 462.875, Pariz 71.38 — 71.41, Curih 25.65 — 25.66, Milan 98.50 — 98.625, Praga 154.50 — 154.75, Dunaj 320.000 — 330.000

Varšava 250.000 — 300.000, Budimpešta 22.000 — 27.000, Bukarešta 860 — 900
Sofija 440 — 450.
New York: Beograd 123, London 62.75, Pariz 648.50, Berlin 0.13436, Milan 470, Curih 1804, Praga 299.25, Dunaj 0.14125, Budimpešta 1.90, Varšava 1.7

krave po 6 šlingov in na neki javni dražbi se posamezne živali niso mogle prodati, marveč so jih prodajali po celi čredi. Za celo čredo pa se je nudilo kvečjemu 2 funta sterlinga.

Pri takih cenah živinorejce seveda ne more niti zaslužiti in letova se ga obup. Pred petdesetimi leti in prej, ko Argentinci ni hotel drugega ko meso, ko so se črede neznansko množile in je obstojala nevarnost, da požrejo zadnjo bilko v širnih argentinskih planjavah, so živinorejci uprizarjali ogromno pobiranje živine. Zdi se, da se podobne razmere vračajo zopet v deželo.

Angleži proti bolezni raka

Ena najstrašnejših bolezni je rak. Zdravniška veda se bori že tisočletja proti nji, a le redkokdaj z uspehom. Röntgeniranje in radijiranje vzbujata nade na uspehe, ki pa so doslej resnični večinoma le še po operacijah. Te pa niso vselej možne ali so prepozne ali preplikle. Zato se specialisti in posebni zavodi za zdravljenje raka še vedno trudijo, da bi našli uspešna zdravila proti raku, ki ga smatrajo v večini slučajev za neozdravljivo bolezen. Zda poročajo iz Londona, da so ondi ustanovili British Empire Cancer Company, delniško družbo za pobiranje raka. Družba zbere ogromna denarna sredstva, s katerimi se omogoči kolikor možno zdravljenju, da se temeljito bavijo s proučevanjem in zdravilnimi metodami bolezni raka. Družba bo imela več oddelkov, ki bodo proučevali raka v raznih stopnjah razvoja. Oddelki se bodo bavili z raznimi zdravili, s kirurgijo, higijeno, kemičnimi problemi, s fizikalnimi problemi, s patologijo človeka, živalstva in rastlinstva, ki takisto trpi zaradi raka. Vsa razkritja, vsi izumi se sporoče vsem oddelkom, da bodo poučeni o najmanjšem uspehu na tem polju. Družba bo seveda pod državno kontrolo. Delnice so na razpolago vsakomur. Že danes je gotovo, da bo odziv velikiški in da se zbere velik zaklad na korist trpečega človeštva. Baje

je na Angleškem rak uprav grozno razširjen in ima vsaka sedma oseba, stara nad trideset let, to bolezen.

× **Živo srce v mrtvem telesu.** V italijanskem mestecu Prato se je nedavno pripetil velenjski slučaj. V bolnici je umrla 19letna dekle. Preden so jo prenesli v mrtvašnico, so poklicali zdravnika, da ugotovi smrt. Zdravnik pa je opazil, da srce še bije, čeravno je celo telo že zamrlo in so se že pojavili simptomi mrtvila. Takoj je poskusil, da na umeten način povzroči zopet dihanje, kar se mu je posrečilo po 30urnem trudu, ko je telo že začelo razširjati mrtvaški duh. Čim so pljuča začela delovati, je oživilo tudi telo in dobilo zopet normalno barvo. Prizadevanju zdravnikovega pa se vendar ni posrečilo, ohraniti dekle pri življenju, ker so pljuča čez nekoliko ur zopet nehala dihati. Kmalu potem je nehala biti srce. Dekle je večkrat odprlo oči, dokler so pljuča funkcionirala, a zdaj se, da se ji ni vrnila zavest.

× **Vedno mladi d'Annunzio.** Zadnje dni se je mudil na Francoskem pesnik d'Annunzio. Pretekli ponedeljek je bil na bregovih Gardskega jezera, ki so sedaj vsi v cvetju. In tam so mu napravili na čast tekmovalno veselje, za katerega je daroval srebrno kupo. Na bregu so postavili tribuno z navadnimi stoli za povabljenca, na sredi pa udoben sedež za slaviljenca. Ker je komite poznal pesnikove okus za stare reči, si je izposodil krasen renesančni naslanjač s sosednega gradu. Ko se je d'Annunzio prikazal, je takoj opazil, da so zanj pripravili nekaj posebnega. Melikega naslanjača bi bil vsakdo vesel, reši junak se je pa razlezel, ko ga je ugledal. On da bi ne prenesel nobenega napora več? Vojak-pesnik-diktator-aviatik ni nič pomišljal. Pokazal je svojo moč. Zgrabil je dragoceni naslanjač in ga zagnal v globoko jezero. Bog ne daj, če bi to storil kdo drugi. Ljudje bi rekli, da ga trka. D'Annunzio je pa po tem dogodku še veliko bolj slaven.

čarske komisije, kakor jih je prvotno predlagal odsek. Obenem zahteva odbor, da naj se ukrene potrebno, da bo vino, ki ga dobe vinčarji kot taničimo, trošarine prosto. Tudi se ponovno zahteva, da naj bodo vinčarji deležni pravice davka proste žganjke za tropine ali sadije, ki ga dobe kot deputat, ne glede na to, ali se poslužijo vinogradnik sam te pravice ali ne.

V svrhu ublažitve vinske krize se je sklenilo obrniti se ponovno na centralno vlado in parlament s posebno spomeniko, s konkretnimi predlogi glede pospeševanja izvoza vina, glede porabe vina za destilacijo, glede fabrikacije octa (jeleha) iz vina in sadija kakor tudi glede zabranitve uvoza tujih vin, alkoholnih pijač in alkohola sploh, glede zabranitve razpečavanja koncentriranih ocetnih esence, glede zabranitve izdelovanja žganja iz umetnega alkohola itd. Zlasti se zahteva, da se posveti vsa pozornost trgovinskim pogajanjem s Italijo in Avstrijo, ki se nameravajo v kratkem vrstiti in da se v svrhu zaštite vinarstva k pogajanjem pritegnejo vinarski veščaki kot eksperti. Poudarjalo se je, da je za slovensko vinogradništvo začasno avstrijski viniki trg življenska potreba in si ga moramo pridobiti, če nečemo propasti.

Vsi govorniki so naglašili, da odsek — čeravno se je že opetovano obrnil s prošnjami in moleodovanjem na vlado in opozoril vse parlamentarne klube na pretečo vinsko krizo in posledice, ki jih bi imela — do danes žal, ni našel prave nobenega razumevanja za svoje težnje. Odsek se obrača tako rekoč v dvanaesletni uri še enkrat na vse merodajne činitele s prošnjo ter jih roti, da naj njegove predloge upoštevajo, dokler še ni prepozno. Veliko se je že zamudilo. Če se zamudi še ta prilika, drvim vinogradniki v pronesli.

Ker je statistika v zvezi vinske produkcije in porabe vina popolnoma nezanesljiva, kar pričajo tozadevne številke, ki se navajajo od raznih strani in diferirajo kar za milijone hektolitrov, se je nadalje sklenilo, zaprositi centralno in pokrajinske uprave, da čim prej skličejo ankete, na katerih se naj za vsako pokrajino in za celo državo čim natančneje ugotovi: 1.) velikost vinogradov, 2.) množina povprečnega vinskega pridelka, 3.) domača poraba vina, 4.) poraba vina za destilacijo in 5.) velikost konzuma v vsaki pokrajini, da se dobe na ta način zanesljive številke o vinskih zalogah, ki preostajajo za izvoz.

Vodstvo odseka se je pooblastilo prirediti, če se oglel dovolj visoko število udeležencev, tudi to leto vinsko razstavo za svoje člane o priliki pokrajinske industrijsko-obrtno vzorčne izložbe (od 15. do 26. avgusta t. l.) v Mariboru kakor tudi prevzeti vodstvo udeležbe svojih članov na vinski razstavi, oziroma vinskem sejmu, ki ga priredi v jeseni poljedelsko ministrstvo v Beogradu za vina iz cele Jugoslavije.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (6. t. m.) Pšenica: baška, 77 — 78 kg, 2 — 3 odst., ponudba 420; 76 — 77 kg, 2 — 3 odst., 7 vagonov 420. Ječmen: baški, 74 — 75 kg, 1 vagon 285. Oves: baški, ponudba 282. Koruza: baška 23 vagonov 252.5. Moka: «0» ponudba 640; «2» ponudba 600, «5» ponudba 550; «6» ponudba 487.50. Otrobi: baški (juta) ponudba 140; (papir) ponudba 130.

Somborski žitni trg (5. t. m.) Dozvoji slabi, a tudi povpraševanje ni živahno. Cene neznatno popustile. Pšenica 425 — 430, turščica 255 — 260, moka «0» 660 — 670.

ODDAJE IN DOBAVE.

Oddaja zgradb. Pri gradjevinskih sekciji (Vrbaska div. oblast) v Gospiću 14. t. m. ponovna ofertalna licitacija glede oddaje vojno-državnih zgradb v Gospiću.

Dobava mla. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici 19. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 1000 kg kafiljevega mla.

Dobava opeke. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici 21. t. m. ofertalna licitacija glede dobave razne opeke.

Dobava jermenov in drugih usnjarskih izdelkov. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu 19. t. m. ofertalna licitacija glede dobave jermenov in drugih usnjarskih izdelkov.

Dobava polnih avtomobilskih gumijev za kamione. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu 21. t. m. ofertalna licitacija glede dobave 150 komadov polnih avtomobilskih gumijev za kamione.

Dobava mesa. Pri Intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandah mesta v Sušaku, Dolnji Lendavi in Murski Soboti 15. t. m. ob 11. dop. ofertalna licitacija glede dobave mesa za primorske garnizije, oziroma garnizije Dolnja Lendava in Murska Sobotica za čas od 1. julija do 30. septembra 1923.

(Predmetni oglasi so na vpogled v trgovski in obrtniški zbornici in Ljubljani.)

— Zanimanje za lesne izdelke na ljubljanskem velikem sejmu. S strani kupcev vlada veliko zanimanje za izdelke lesne industrije, zato je priporočati, da bi bila lesna industrija na sejmu obilno zastopana.

— Sadna letina v Slovenskih gorah je letos popolnoma odrekla. Ne bo ne jabolk ne hrušk in tudi črešenj ni nič. Le vinogradi doslej lepo kažejo. Niso pa tako zelo polni kakor lani. Zadovoljivi so

tudi travniki, na katerih so že prišli a košnje. Na mariborskem trgu se prodajajo seno po 500 K q.

— **Dohodki glavnih carinarnic** v drugi dekadi maja so znašali 42.855.044 Din. Največ dohodkov so imele nastopne carinarnice, in sicer: Zagreb 7.403.020 Din, Beograd 4.781.114, Bežan 3.767.896, Subotica 3.252.792, Maribor 3.278.024, Ljubljana 3.239.128, Novi Sad 1.908.323, Sisak 1.798.918, Sarajevo 1.739.750, Jesenice 1.450.903, Skopje 1.064.735, Dubrovnik 1.048.155 Din. Ostale so imele dohodke pod 1 milijon Din. Od 1. avgusta 1922 do 20. maja so znašali carinski dohodki 1.178.593.553 Din.

— **Cene manufakturnemu blagu padle.** Iz Zagreba poročajo, da so nekateri veletrgovci zaradi zboljšanja dinarja znižali cene manufakture za 20 odst.

— **Alpinska montanska družba** izkazuje za leto 1922 čistega dobička 4877 milijonov Ka. Izplačala se bo za delnico dividenda 4000 Ka proti 100 Ka v predhodnem letu.

— **Ustavitev plačil nemške banke** v Českoslovaški. Iz Prage poročajo, da je «Deutsche Bank» r. z. z o. z. v Libercu (Reichenberg) na Češkem ustavila plačila in prijavila sodno poravnavo.

— **Primanjkljaj madžarskih državnih železnic** znaša v prvih 10 mesecih poslovnega leta 1922—23 9 milijard Km.

Priporoča se specijalja
R. RANZINGER
Ljubljana — Jesenice. 83

— **Omejitve v borznem prometu** v Bežinju. Na mariborskem trgu se prodajajo seno po 500 K q.

— **Tečaj nemške marke** na zunanjih trgih kaže od torka zopet malo zboljšanje.

— **Debata o padcu marke** v nemškem državnem zboru. Iz Berlina poročajo: Na javni seji odbora, ki ima preiskati vzroke poloma akcije za podpiranje marke, je izjavil bankir Loeb, da tečaj marke zato ni bilo mogoče več držati, ker je obtok bankovcev preveč naraščal.

— **Nemška indeksna številka** za življenske potrebščine znaša v maju povprečno 38.16 proti 25.54 v mesecu aprilu.

— **Grška drama.** Angleško časopisje poroča iz Aten, da je padec drahme povzročil veliko paniko. Z druge strani pa se javlja, da je le prehitro naraščanje drahme povzročilo veliko smešnjo, ker se hoče vse rešiti nakupljenih tujih valut.

UGODNI IZGLEDI ZA ŽETEV.
Beograd, 5. junija. d. Po podatkih ministrstva poljoprivrede in vod so izgledi na letošnjo žetev zelo povoljni. Vest o toči v nekaterih krajih so netočne. Koruza in ječmen bosta slajšno obrodila. Ječmen je po nekaterih krajih južne Srbije že zreli. Tudi glede pšenice se obeta dobra letina.

Mast, slanino, gnjati, salame,
sladke, in rdečo papriko dobavlja po najnižji dnevni ceni **Stevan Kles,** izvoznik v Subotici, Trg Fra Jese 5.

Gospodarstvo

Trboveljska premogokopna družba v letu 1922

O 50. občnem zboru Trboveljske premogokopne družbe smo prejeli sledeče poročilo:

Družba praznuje sedaj 50letnico svojega obstoja. Ustanovljena v dobi skoro katastrofalne gospodarske krize se je z največjimi težavami, hvala doslednemu vodstvu, povzpela iz skromnih početkov do znatnega podjetja ter si pridobila ugledno pozicijo.

Kakor v prejšnjih tako so bila tudi v pretečenem letu osredotočena stremiljenja družbe na to, da z novimi napravami in izboljšanjem starih poskrbi za čim večjo produkcijo. Z zadovoljstvom se mora ugotoviti, da je uspeh tozadevnih odredb viden v znatni meri že v poročilnem letu. V svrhu sanacij delavskih stanovanjskih razmer so se v večjem obsegu dogradile nove stavbe, kar namerava storiti družba tudi v bodoče, da lahko nudi delavstvu udobnost prostornih in zdravih stanovanj.

Rudniki so producirali 1.172.726 ton premoga, kar znači v primeru z letom 1921., ko se je proizvedlo 1.001.639 ton, skoraj 170.000 ton (17 %) več.

Cementarna v Trbovljah je izdelala 1557 vagonov cementa. Apnenice v Zagorju so pa izdelale in razpečale 1861 vagonov apna.

Za tekoče leto se nadeja družba nadaljnega bistvenega zvišanja produkcije premoga, čeprav se bosta mogla rudnik Rajhenburg in Laško z večjimi proizvodnimi količinami postaviti v proračun šele počenši z letom 1924.

Ker sedanja delniška glavica ne stoji v nobenem razmerju z znatno povišanim obsegom prometa in nikakor ne zadošča neprimerno naraslim mezdam, materialnim cenam, stroškom za investicije in drugim izdatkom, je sklenil občni zbor povišati delniško glavico, in sicer z izdajo novih 500.000 delnic, tako da znaša nova delniška glavica 50.000.000 Din.

Glede uporabe dobička se je sklenilo:

- 1.) Nakazati penzijskemu zavodu družbenih uradnikov in slug 750.000 Din.
 - 2.) Vložiti v rezervni fond 1.000.000 Din in
 - 3.) po izplačilu taničtem glasom pravil izplačati dividendo od 25 Din za delnico.
- Kupon št. 10 se bo vnovčil počenši od 11. junija t. l. pri Slavenski banki in vseh njenih podružnicah.

Živinorejska anketa

Pod predsedstvom velikega župana dr. Lukana se je vršila v ponedeljek pri oddelku za kmetijstvo v Ljubljani anketa, ki je imela na sporedu vprašanje o preskrbi potrebnih plemenjakov in organizacijo živinorejskih odsekov. Ankete so se udeležili zastopniki pokrajinske uprave oddelka za kmetijstvo šef Sanci, vladni svetnik Paulin in kmetijski svetnik Rohrman (kot referent), zastopnika Kmetijske družbe podpredsednik prof. Jarc in tajnik inž. Lah in zastopnik Družne zveze dr. Basa.

Po otvoritvi ankete je poročal kmetijski svetnik Rohrman o prvi točki ankete, ki se tiče preskrbe potrebnih plemenjakov. Opisal je najprej stanje živinoreje, ki se je vsled pomanjkanja krme v zadnjih dveh letih močno poslabšala. Od 444.719 glav goveje živine leta 1921. smo padli do februarja letošnjega leta na 348.250 glav, tedaj za 22 %.

Padlo je število krav v tem času od 221.151 na 175.623, tedaj za 21 %, število bikov pa od 4882 na 2558, to je za 48 %. Razmerje med kravstvom in bikorejo je bilo do februarja še dosti ugodno, po tem času se je pa število bikov opasno znižalo, tako da se je bati vseh zlih posledic takega pomanjkanja, v prvi vrsti jatovosti krav, v drugi pa pomanjkanja mleka in telet. Ta škoda se ustege šele v par letih zopet popravi. Kmetijski odsek je ukrenil vse potrebno, da se ta škoda zaleji in oddaja bikov prepreči. Naprosil se je izredni kredit za nakup plemenjakov in storili tudi potrebni koraki pri občinah.

V debati, ki se je nato razvila, se je med drugimi poudarjalo, da je treba po sodnih okrajih o priliki sej in sestankov županov prirediti predavanja o važnosti in o izvajanju živinorejskega zakona. Sklenilo se je slednje, da se napravi na ministrstvo nova vloga za izdatno podporo, ki je potrebna za nakup plemenjakov, dalje da se vpliva pri občinah in okrajnih zastopih na nujno potrebno pospeševanje bikoreje, ki naj se v ta namen obračajo tudi na denarne zavode in domače posojilnice za potrebno podporo.

Tudi o drugi točki »organizacija živinorejskih odsekov« je poročal kmetijski svetnik Rohrman, ki je poudarjal, da je dosedanj zakon za povzdigo reje goveje živine dosegel svoj uspeh edino glede licenciranja bikov, glede vzdrževanja potrebnih plemenjakov pa ne, in da ga je treba v tem oziru popraviti. Najbolje bi se v danih razmerah to zgodilo s pomočjo živinorejskih odsekov, ki naj se vpeljejo pri vseh občinah. V ta namen naj se k sedanjim izvršitvenim naredbi k živinorejskemu zakonu izdajo dodatno določila za izvolitev in poslovanje živinorejskih odsekov in okrajnega živinorejskega odbora, ki se ima izvoliti za vsak sodni okraj in ki ima prevzeti vodstvo nad živinorejskimi odseki po občinah. Referent je predlatal nato načrt za dodatna določila k izvršitveni naredbi živinorejskega zakona in tudi potrebna poslovnika za živinorejske odseke in okrajne živinorejske odbore. Člani ankete so se v sledeči debati načelno strinjali s predloženimi načrti. Poudarjalo se je od strani dr. Basaja, da je treba propagirati tudi na polju živinoreje zadržništvo, da pridemo do uspešne samopomoči. Prirejajo naj se poučni tečajji po deželi in ustanavljajo nove zadruge.

Sklenilo se je, da se predlože podani načrti za dodatna določila k živinorejskemu zakonu in oba poslovnik predstavi, ki jih bo skušalo čim prej spraviti v življenje, nakar je veliki župan zaključil anketo.

Vinarstvo v Sloveniji

Vinarski in sadijski odsek kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru je imel 2. t. m. ob dobri udeležbi odborovo sejo.

Najprej se je vršilo posvetovanje o novem viničarskem redu, ki se je sprejel z majhnimi spremembami besedila prvotnega osnutka, ki ga je predložila pokrajinska uprava v Ljubljani centralni vladi v uzakonitev. Le glede poravnave sporov med vinogradniki in viničarji (§ 35.) zahteva odsek, da se ustanove namesto v novem viničarskem redu predvidenih komisij v zmislu občinskih posredovalnih uradov stalne okrajne vini-

Nakup lesa.

Južna železnica kupi sledeče množine mehkega lesa:

1.) Smrekov in hojkov les.					
Tek. št.	Dimenzije			Rabljena množina m³	Opomba
	dolžina m	širina cm	debelina mm		
1	5.7 do 6	15 do 16	20	300	se lahko dobavi v dvojni širini
2	5.7 do 6	28 do 30	20	300	
3	5.7 do 6	15 do 16	25	150	
4	5.7 do 6	28 do 30	25	150	
5	5	15 do 16	35	90	dtto
6	5	28 do 30	35	270	dtto
7	6	24 in več	35	900	
8	6	15 do 16	38	300	
9	6	28 do 30	38	230	
10	4.3	28 do 30	40	150	dtto
11	6	28 do 30	40	150	
12	5.7	32	40	140	
13	5.7	17	45	75	
14	4.3	26 do 27	45	280	dtto
15	5.7	26 do 27	45	70	
16	5.2	15 do 16	66	—	
17	5.2	28 do 30	66	100	
18	4	20	180	15	dtto
19	4 do 6	20 in več	90	9	

Pogoje glede kakovosti glej točko a) in b).

2.) Borov les.					
Tek. št.	Dimenzije			Rabljena množina m³	Opomba
	dolžina m	širina cm	debelina mm		
1	2.7 do 3.0	18 in več	50	230	dtto
2	5.4 do 6.0	18 in več	50	230	dtto
3	2.7 do 3.0	18 in več	60	500	
4	5.4 do 6.0	18 in več	60	500	

Pogoje glede kakovosti glej točko a).

Pogoji glede kakovosti:

- a) Za rezanje desk se sme uporabiti le les zdravih in svežih debel bele barve (niti rdeči niti rjav). Razen tega les ne sme biti vrtinčasto raščen, se ne sme ločiti od sredice, mora biti brez razpok od ledu in brez pogostih prečnih vej, ne od vrščikov, mora odgovarjati dimenzijam in biti pravokotno in paralelno obrobjen.
- b) Dobavljena množina mora vsebovati najmanj 40 % smrekovega lesa. Dobavni rok: do 1. decembra 1923. Tvrdba, kateri bo dobava lesa odana, ima za točno izvršitev sklenjene pogodbe položiti 20% kavcijo ali v gotovini ali potom garancijskega pisma.
- c) Oddajala se bo dobava celotne ali le delne množine lesa. Ponudbo, glasečo se na celotno ali delno množino z navedbo cene, postavljeno na katerokoli postajo južne železnice, je do 20. junija 1923. staviti na

Obratno ravnanje južne železnice, oddelek VI, v Ljubljani

AKO HOČETE PRODAJATI V SRBIJO

je neobhodno potrebno, da inserirate
v srbskih časopisih. Zato zahtevajte
ponudbe in proračune

pri
ALOMA COMPANY d. z o. z.

Centrala Ljubljana Beograd podružnica
Kongresni trg 3 Sremska ulica 9

Notarjev nos

Gospod L'Ambert je bil dovolj močan, da bi se bil že lahko kdaj bil, poznali pa so ga povsod kot dobrega borilca in se ga bali. Teren je torej tako slabo poznal kakor Ayvaz-Bey. Zato pa se ga je lotevalo navzlic temu, da je premagal pri vajah učitelje in prve borilce raznih konjeničskih polkov, silno razburjenje, pa ne od strahu, ampak samo delovalo je na ta način. V vozu se je živahno razgovarjal; napram svojima pričama se je vedel, kakor bi nič ne bilo, vendar pa je bila njegova dobra volja nekoliko prisiljena. Prižgal je med potjo tri ali štiri smotke, češ da jih bo kadil. Ko so poskakali že vsi iz voza, je stopal trdo, morda celo pretrdo. Globoko v duši ga je izpreletaval nekaj strah, čisto moški in čisto francoski strah. Nič kaj ni več zaupal svojim živcem in bal se je, da bi ne bil videti premalo pogumen.

Človeku se zdi, da se duševne sile v kritičnih življenjskih trenutkih podvoje. Tako je tudi gospodu L'Ambertu šla kar naprej po glavi mala drama, v katero je bil zapleten, pa vendar so ga najneznatnejše reči zunanjega sveta, za katere bi se drugače prav nič ne menil, z nepremagljivo silo mikale, da jih je gledal in gledal. Narava je bila pred njegovimi očmi razsvetljena z novo lučjo, ki je bila jasnejša, ostrejša in svetlejša kakor vsakdanja solnčna luč. Njegov nemir je, rekel bi, podčrtaval vse, kar mu je prišlo pred oči. Tam, kjer se je steza zavijala, je zagledal mačko, ki se je plazila med dvema vrstama grozdjčnic. Mačka, kakršnih je vsaj polno po vaseh: dolga, pretrgana mačka z belo dlako in rumenkastimi lisami, ena izmed onih napol divjih živali, katerim prepusti velikodušni gospodar vse tiste miši, ki jih same ujamejo. Ta mačka je bila gotovo iz hiše, kjer je bilo premalo divjadi in je iskala približka k porčiji kar na planem. Pogled gospoda L'Amberta je nekaj časa begal naokrog, potem pa je običal kakor priklenjen na mačko, ki se mu je začela paciti. Pozorno jo je gledal, občudoval prožnost njenih mišic, krenki obris njenih čeljusti, in že je mislil, da je odkril nekaj naturalističnega, ko se mu je zadelo, da je mačka tiger v zmanjšani obliki.

— Kam vraga ste se pa zagledali? je vprašal markiz in ga potolkel po ramenih.

Zavedel se je in kar se da neprisljčno odgovoril:

— V to zoprno žival sem se zamislil. Ne morete si misliti, gospod markiz, koliko škode napravi ta spaka našemu lovu. Požre nam več ptičjega zaroda kakor mi jerebice postreljamo. Oj, škoda, da nimam puške! ...

Potrdil je besede z gesto, naslonil roko na lice in pomeril s kazalcem na žival. Mačka je videla, kaj misli, se prekucnila vznak in jo popihala.

Dve sto korakov bolj daleč se je zopet prikazala. Med ogrščico si je popravila brke, in videti je bilo, kakor da čaka na Parižane.

— Ali nas zalezuješ? je vprašal notar in ponovil svojo grožnjo.

Oprezna žival jo je zopet odkurila; prikazala se je zdaj ob jasi, kjer bi se morali spopasti. Gospod L'Ambert je bil praznoveren kakor igralec, ki začenja z visoko igro, in je hotel zloveso žival zapoditi. Zagnal je kamen, a je ni zadel. Mačka je skočila na drevo in je tam mirno obsedela.

Priče so že izbrale prostor in izrebele obe stojišči. Gospod L'Ambert je dobil boljše stojišče. Usoda se je odločila tudi za njegovo orožje in ne za japonski jatagan, ki bi ga bil morda spravil v zadrego.

Ayvaz ni spravilo nič v zadrego. Vsaka sablja mu je bila dobra. Gledal je nos svojega nasprotnika, kakor gleda ribič lepo postrv, ki se mu ujame na trnek. Hitro je vrgel s sebe obleko, ki ni bila neizogibno potrebna, zagnal v travo svojo rdečo čepico in zeleno salonsko suknjo in si zavihal srajco do laktov. Le verjemite, da se najbolj zaspali Turek zdrami, kakor hitro zapoje orožje. Naš rejni možakar s svojim dobrovoljnim obrazom je bil videti ves izpremenjen. Obraz mu je oživel in oči so mu švigale naokrog. Vzel je iz markizovih rok sabljo, stopil dva koraka nazaj, zagodel po turško postično improvizacijo, katero nam je njegov prijatelj Osman-Bey blagovolil ohraniti in prevesti. Pripravljen sem za boj; gorje neverniku, ki me užali! Kri se plača s krvjo. Udaril si me z roko; jaz, Ayvaz, Ruhdijev sin, te udarim s sabljo. Vse lepe ženske se bodo rogale tvojemu spačenemu obrazu: Schlosserjeva in Mercierova, Thibertova in Savilova, vse se z zaničevanjem obrnejo od tebe. Vonj iz inirskih rož bo zate izgubljen. Naj mi da Mohamed moči, poguma ne prosim nikogar. Hura! Pripravljen sem za boj.

Končal je in se zakadil v nasprotnika. Ali ga je napadel po tretjem ali četrtem načinu, tega ne vem ne jaz, ne on sam, ne priče, ne gospod L'Ambert. Ob koncu sablje je briznil curek krvi, očala so zdrknula na tla in notar je čutil, da mu je glava spredaj za tezo celega nosu lažja. Nekaj je pač še ostalo, ali tako malo, da govorim o tem res samo še za spomin. Gospod L'Ambert se je zvrnil vznak, pa se takoj zopet pobral in stekel s povešeno glavo kakor bi bil slep ali pa blazen. Takrat pa je z vrha bukve priletelo nekaj na tla.

Kakšno minuto pozneje se je prikazal šibek možiček s klobukom v roki, za njim pa lakaj v livreji. Bil je gospod Triquet, parthenayski občinski zdravnik.

— Da ste nam zdravi, spoštovani gospod Triquet! Ineniten pariški notar vas nujno potrebuje. Posadite svoj stari klobuk na svojo golo bučico, obrišite si srage znoj, ki se lesketajo na vaših rdečih podočnicah kakor rosa na dveh razvečetih potonikah in zavijajte si kar se da hitro svetle rokave svojega čistiljivega fraka!

Ali vrli mož je bil preveč ginjen, da bi se takoj lotil svojega dela. Govoril je in govoril, govoril s tenkim, brehavim, meketavim glasom:

Najboljši muholovec letošnje sezone je

medeni muholovec

Jamstvo za dobro kakovost!

Zahtevajte izrečno to znamko!

Za trgovce: Vsaka množina takoj in pod konkurenčno ceno dobavljiva.

953

UNIO DRUŽBA, MARIBOR.

— Bog se usmili! ... je rekel. Čast vam, gospodje; prav ponižen sluga sem. Kako more Bog dopustiti, da se ljudje tako zdelajo? Ranili ste ga; že vem, kaj je bilo! Na vsak način je zdaj preporno, da bi miril, zdaj ko se je nesreča že zgodila. Ej, gospodje, gospodje; mladost ostane vedno mlada. Tudi mene so pripravili tako daleč, da sem ubil ali pohabil svojega bližnjega. Leta 1820. je bilo. In veste, gospodje, kaj sem storil? Opravičil sem se. Res sem se opravičil in v čast si štejem to, posebno še, ker je bila pravica na moji strani. Kaj še niste čitali lepih Rousseaujevih besed zoper dvo-boj? Kar je napisal, se ne dá izpodbijati: lepa literatura in moralna razprava je to. In pomnite, da Rousseau niti vsega povedal ni. Če bi bil proučil človeško telo, mojstrsko delo stvarstva, občudovanja vredno božjo podobo na zemlji, bi vam bil dokazal, da je strašno pregrešno, če uničite tako popolno celoto. Ne trdim tega o osebi, ki je zadal ta udarec. O, Bog ne da! Gotovo je imela svoje vzroke, ki jih spoštujem. Ampak, če bi ljudje vedeli, kako se moramo mučiti mi ubogi zdravniki, kakršni smo, preden zacelimo najmanjšo rano! Saj je vse res, da je to naš kruh, kakor so naš kruh tudi bolezn. Nič ne del! Rajši bi se odpovedal marsikateri reči in bi živel ob koščku slanin na črnem kruhu, kakor da moram gledati trpljenje svojega bližnjega.

Markiz je prekinil besedovanje. — Dajte no! doktor, je zavpil, mar mislite, da bomo zdaj tukaj modrovali! Ali ne vidite človeka, ki krvavi kakor vol. Kravčenje je treba ustaviti. — Prav, gospod! je živahno potrdil, krvavenje! Cisto pravi izraz. To je dobro, da sem to že naprej vedel. Pinesel sem stekleničko vode, ki ustavi kri. Broochierjev aparat, ki ga imam veliko rajši kakor pa Lechevov recept. S stekleničko v roki se je obrnil h gospodu L'Ambertu, ki je mirno ždel pod drevesom in krval.

— Gospod, mu je dejal spoštljivo, verjemite mi, da mi je resnično žal, ker vas nisem spoznal ob manj pomilovanja vrednem dogodku.

Gospod L'Ambert ga je pogledal in zavikal:

— Doktor, kaj pravite, ali izgubim nos?

— Ne, gospod, ne izgubite ga ne. Žal, da ga ne morete več izgubiti, čestiti gospod: ste ga že izgubili.

Ko je tako govoril, je kapal Broochierjevo vodo na obkladek.

— Stojte! je vzkliknil, neka misel mi je skočila v glavo! Morda se bo pa ta potreba in prijetni ud, ki ste ga izgubili, le še dal kako popraviti.

— Povejte vendar, kakor mislite! Vse vam dam, kar imam. Joj, doktor, rajši vidim, da me ni več, kakor pa da bi ostal brez nosu.

Zaročenega kruha se dosti poje ... Čakajte, da vidim, kje je košček, ki so vam ga odbili. Sicer nisem tak mojster kakor gospod Velpen ali pa gospod Huguier: vendar bom skušal narediti, kar se bo pač dalo narediti.

Gospod L'Ambert je brž planil pokonci in stekel na bojišče; markiz in gospod Steimbours za njim. Turka, ki sta hodila zamišljena sem ter tja (Ayvaz-Beyevo sovraštvo se je čudovito hitro poleglo), sta se približala svojim prejšnjim nasprotnikom. Poiskali so kaj lahko prostor, kjer sta bila bojevnika pohodila novo travo. Našli so pač zlata očala, ali notarjevega nosu ni bilo nikjer. Videli pa so mačko, tisto strašno mačko, belo in rumeno, kako alastno se je oblikovala.

— Jezes, glej jo no, je zavpil markiz in pokazal na žival.

Vsi so razumeli gesto in te besede.

— Ali se dá še kaj napraviti? je vprašal notar.

— Bomo videli, je rekel zdravnik.

In vsi so jo udrili za mačko. Ali mačka ni bila nič kaj pri volji, da jo ujamejo. Tudi ona jo je pobrala.

Parthenayski gozdič takega love še nikoli ni videl, pa ga tudi ne bo. Markiz, menični posredovalec, trije diplomati, vsaki zdravnik, lakaj v lepi livreji in notar, ki je lovil kri v robci, vsi so se zagnali za mrkavo mačko. Tekli so, kričali, lučali kamenje, suhe veje in sploh vse kar se je dalo doseči, drveli preko potov in jas in se s sklonjenimi glavami izgubljali med gostim grmovjem. Tekli so skupaj, pa se zopet razkropili, se postavili v vrsto, pa zopet v kolobar okoli zvoznika; mahali so po grmih, tresli debela, plezali na drevesa in trgali ob parobkih svoje nizke škornje in obleko ob grmovju. Šli so kakor vihra; ali vražja mačka je bila hitrejša od vihre. Dvakrat so jo že zajeli v kolobar; obakrat pa ga je prebila in ušla. Že so mislili, da sta jo ugnala utrujenost in bolečina. Ko je skočila kakor verveca z drevesa na drevo, ji je izpodletelo. Lakaj gospoda L'Amberta se je zakadil proti nji in jo že držal za rep. Tiger v zmanjšani obliki pa ga je samo opraskal in zbežal iz gozda.

(Dalje prihodnjšč.)

Janko Gnezda
carinik

Franc Gnezda
posestnik

Tonči Širca

Tonči Puntar

poročena

991

Unec-Dutovlje

6. junija 1923

Unec-Ivanje Selo

«SATAN»

Najnovejša iznajdba za klepanje in brušenje kos. Aparat jake praktičen. Uporaba popolnoma enostavna. Zahtevajte prospekte!

Glavno zastopstvo: IURN SRVNIK, Kranj, Gorenjsko.

Cena 60 Din

Nepraktično in zamudno je
— iskanje trgovskih adres —

po raznih adresarjih, ker so dostikrat nepregledni in nepopolni, posebno kar se tiče ulic in strok. Razen tega pa adresarji vsled živahnega povojnega trgovskega gibanja v kratkem času zastarajo, ker jih je nemogoče vedno popravljati in dopolnjevati,

z a t o

se v slučaju potrebe obrnite **na nas**, ker imamo naslove vseh **trgovcev, tovarn, obrtnikov** natančno urejene po strokah ter za njih pravilnost

vedno jamčimo!

Cene zmerne!

Cene zmerne!

ALOMA COMPANY

anončna in reklamna družba z o. z.

445

Ljubljana, Kongresni trg 3.

Slamnike

vseh vrst po znatno znižanih cenah
priporoča

Modni salon Z. GORJANC
Ljubljana, Mestni trg št. 3.

30 % popust!

**Pristni, naravni
malinov sok**

s sladkorjem vkuhan

po 21 dinarjev za kg

nudi lekarna dr. G. PICCOLI v
Ljubljani, Dunajska cesta.

Priložnostni nakup

že nad 20 let obstoječa, bogato založene trgovine z glasbili (v vrednosti 60.000 Din) prodam za polovično ceno:

S. Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Avto-omnibus

z 20 sedeži in stojiščem za 10 do 12 oseb, malo rabljen, „SAURER“, tritonski, poljubno tudi za tovarni promet, se zaradi napeljave cestne železnice takoj proda.

Avtodružba Trbovlje.

929

Brez posebnega obveščila.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčno ljubljen, nepozabna hčerka in sestra, gospodična

Zinka Cerar

v sredo dne 6. t. m. po kratki mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v četrtek dne 7. junija ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta št. 49 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. junija 1923.

Josipina Cerar
mati.

Josip in Emil Cerar
brata.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

935

ARKO Liqueur Triple Sec